

MOLDOVA - GAGAUZİYA ANILARI

BÜYÜKELÇİ ENDER ARAT

Em. Büyükelçi Ender Arat, Galatasaray Lisesi ve Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunudur. 1973 yılında Dışişleri Bakanlığına girmiş ve Halep Başkonsolosluğu, Buenos Aires Büyükelçiliği, Brüksel’de AB Daimi Temsilciliği, Bonn Büyükelçiliği ve Büyükelçiliği açmak üzere Kişinev’de çalışmıştır. Müteakiben Cumhurbaşkanı Özel Kalem Müdürü (1996-1998), Budapeşte Büyükelçisi (1998-2002), Başbakan’ın Dışişleri Başdanışmanı (2002-2004), Dışişleri Bakanlığında Ekonomi ve Kültür İşlerinden sorumlu Müsteşar Yardımcısı (2004-2006) ve Madrid Büyükelçisi olarak görev yapmıştır. 15 Haziran 2011’de emekli olan Arat, 2013 Aralık ayından beri “Türk - Rus Toplumsal Forumu”nun Genel Sekreteri görevini sürdürmektedir.

Arjantin’in “Liyakat”, Macaristan’ın “Yüksek Liyakat”, Avrupa’yı Teşvik İspanyol Grubu’nun “Altın Haç” madalyası ve Moldova/Gagauz Özerk Yönetimi Üstün Hizmet Madalyası sahibidir.

- “Dünya Türk İşadamları I. Kurultayı”nın düzenleyicisi olmuş ve kurultay kitabını yayına hazırlamıştır.
- “Török Macaristan” kitabının yazarıdır.
- Tarih boyunca Türk topraklarına sığınanlar hakkındaki “Türkiye’ye Güvendiler” sergisi proje danışmanı ve sergi kataloğunun editörüdür.
- “Türlere Güvendiler, Tarih Boyunca Türk Topraklarına Sığınanlar” kitabının yazarı ve
- “Türlere Güvendiler-Ruslar” sergisi küratörüdür.

Tarihçi Kitabevi Yayınları • 152

Genel Yayın Yönetmeni
Necip Azakođlu

Editör
Necip Azakođlu

Yayına Hazırlayan
Nevin Azakođlu

Kapak ve Sayfa Tasarımı:
Ahmet Çevik

Birinci baskı: Mayıs 2021, İstanbul

Boyutlar: 13,5 x 21 cm
Sayfa sayısı: 352

ISBN: 978-975-2466-45-6

Baskı ve cilt
İnkılap Kitabevi Baskı Tesisleri
Çobançeşme Mah. Altay Sk. No: 8 Yenibosna
BAHÇELİEVLER-İSTANBUL
+90 (212) 496 11 11
Sertifika no: 44066

© Yayın hakları Tarihçi Kitabevi'ne aittir.
Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan
kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya
edilemez, çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

Tarihçi Kitabevi
Sertifika No: 17618

Moda Caddesi No: 104/A Moda, Kadıköy / İSTANBUL
Tel: 0216 418 68 86 GSM: 0530 370 74 11
www.tarihcikitabevi.com
info@tarihcikitabevi.com

 tarihcikitabevi

 TarihciKitabevi

 tarihcikitabevi

İÇİNDEKİLER

1. SUNUŞ.....	9
2. KİŞİNE'VE BAŞKONSOLOS ATANIYORUM.....	15
3. MOLDOVA'YA YOLCULUK (Bozkurt Aran anlatıyor).....	31
4. MOLDOVA'NIN TARİHİ	43
5. GAGAUZLAR	61
6. GAGAUZLARIN ÖZERKLİK KAZANMASI	76
7. HAMDULLAH SUPHİ TANRIÖVER	100
8. GAGAUZ AYDINLATICISI AYBOBA MİHAİL ÇAKIR	114
9. ANKARA'DA DEĞERLENDİRME TOPLANTISI	124
10. İVAN PETROVİÇ KAVARNALI	132
11. ALMANYA'DAN GELEN TÜRK İŞADAMLARI	138
12. BÜKREŞ ÇIKARTMASI	147
13. ÇADIR'DA FETÖ OKULU	150
14. PETRU LUCHİNSCHİ	157
15. İŞ GAZETESİ'NE MÜLÂKAT	160

16. DİMİTRİ KARAOÇOBAN VE OĞLU ATANAS	165
17. İNCİ BABA	174
18. 29 EKİM CUMHURİYET BAYRAMI DAVETİ	180
19. KONSTANTİN DİMİTRİYEViÇ SİRF	185
20. GAGAUZ KARILAR BİRLİĞİ	190
21. BAŞKONSOLOSLUK BİNASI	209
22. ANA SÖZÜ GAZETESİ VE GAGAUZLARIN LATİN HARFLERİNE GEÇMESİ	215
23. CUMHURBAŞKANI DEMİREL'İN MOLDOVA'YI ZİYARETİ	230
24. MOLDOVALI VE GAGAUZ RESSAMLARIN RESİM MARATONU.....	284
25. MOLDOVA'DAN AYRILIRKEN VE SONRA HAKKIMDA YAZILANLAR	289
26. ANKARA'DA YENİ GÖREVLERİM	304
27. STEPAN TOPAL İLE YILLAR SONRA BULUŞMAMIZ	326

lığı, “Avrupa’daki Hıristiyan Türkler: Gagauzlar”... Nefes almadan okumaya başladık.

4,3 milyon nüfuslu Moldova’nın etnik yapısı; %64,5 Moldovan, %13,8 Ukraynalı, %13 Rus, %3,5 Gagauz, %2 Bulgar, %1,5 Yahudi ve %1,7 Alman, Polonyalı ve Çingene’den oluşmakta... Halkın %98’den fazlası Ortodoks Hıristiyan... %54’ü köylerde, %46’sı şehirlerde yaşamakta... Resmi dil latin harfleriyle yazılan Romence olmakla beraber, özellikle şehirlerde yaşayan halk günlük hayatta hâlâ Rusça konuşmakta. Konuşulan diğer diller, Gagauz Türkçesi ve Bulgarca...

Moldova’daki Türk asıllı Ortodoks Hıristiyan Gagauzların toplam nüfusu 150 bin dolayında. Ukrayna’da 30 bin, Romanya’da da 5 bin kadar Gagauz var. Bunlar Avrupa’daki yegâne Hıristiyan Türkler. Asırlardır Besarabya’da yaşıyorlar. Türkçe konuşuyorlar.

Moldova’da bağımsızlık ilan edilince, kuzeyde Rus ve Ukrayna asıllıların nüfus bakımından fazla olduğu, Dinyester Irmağı’nın doğusunda kalan Transdinyester bölgesinin Rusya’ya bağlanmasını isteyen isyancılarla hükümet kuvvetleri arasında silahlı çatışmalar başlamış. Sovyetler Birliği’nin Türk Boğazları’nı kontrol eden 14. Rus Ordusu, burada konuşlanmış bulunuyor. Bu ordunun subaylarının %90’ı, askerlerinin ise %60’ı Rus asıllı, ama Moldova vatandaşı...

Moldova’da bağımsızlık ilan edildiğinde, bazı siyasi grupların Romanya ile birleşme niyetlerini açıklamaları üzerine Transdinyester’deki Rus asıllı gruplar ayaklanmışlar, silahlı çatışmalar devam ediyor.

Moldova’nın Romanya ile birleşme olasılığından söz ediliyor. Bundan, Gagauzlar da rahatsız. Birleşme halinde arada kalıp asimile olmaktan endişe ediyorlar. Transdinyester’deki ayrılıkçı gruplar Gagauzların bu rahatsızlığından istifade et-

meye çalışıyorlar. Onlara silah ve cephane veriyorlar. Moldova askerleriyle çatışmaya girmeye teşvik ediyorlar.

Velhasıl Moldova'da iç huzur sağlanmış değil, gerginlik had safhada, her an patlayabilir. Bu ortamda ben, Kişinev'e Başkonsolosluk açmaya gideceğim.

16 Haziran'a gelmiştik. Kişinev'de yerleşim ve personel durumunu öğrenmek için Bakanlığa telefon ettim. Personel Dairesi Başkanı (PERD) Hasan Sermet Öktem, 1992 yılı itibarıyla 139 olan dış temsilciliğimizin 153'e yükseldiğini, Bakü Başkonsolosluğumuzun Büyükelçilik yapıldığını, Kazakistan, Türkmenistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan, Litvanya, Ukrayna, Belarus ve Yeni Zelanda'da Büyükelçilik, Güney Afrika'da Başkonsolosluk açıldığını, Tiflis Başkonsolosluğumuzun açılmak üzere olduğunu, sırada Kudüs ve Saraybosna Başkonsolosluklarının bulunduğunu, sonra Kişinev'e sıra geleceğini bildirdi. Gerekli paranın bulunduğunu, öncelikle İdari ve Mali İşler Dairesi'nin (İMAD) Moldova'ya heyet göndereceğini, bina bulunacağını, PERD'e "adamlarınızı gönderebilirsiniz" dediği zaman benim yola çıkacağımı, bu işlerin ayarlanmasının yıl sonunu bulacağını, benim bu sürede Bonn'da kalacağımı, arzu edersem İMAD heyeti ile Kişinev'e gidip durumu görebileceğimi söyledi. Merkezden bir de idari memur atayacaklarını sözlerine ilave etti. İMAD Başkanı Aydemir Erman ile görüşmemi önerdi.

Aydemir ağabeye telefon ettim. "PERD herşeyi ayarlıyor" cevabı alınca, Hasan Sermet'in bana söylediklerini naklettim. Kısa sürede 15 Büyükelçilik/Başkonsolosluk açma görevini üstlenmiş olan Aydemir ağabey koşuşturuyordu.

"Tiflis'e Timoçin Arbak ile gittik, iyi oldu. 13 Temmuz'da Tiflis Başkonsolosluğumuzu açıyoruz. Haftaya Vilnius'e gidiyorum. Kişinev'e de seninle birlikte gideriz. Sen bu arada Moskova Büyükelçiliğimiz Müsteşarı Halil Akıncı ile konuş.

Yaklaşımımızı biliyorlar. Durum değerlendirmesi yapınlar. Moskova'daki Moldova Büyükelçiliği ile temas etsinler, havayı koklasınlar ve bana neticeyi bildir", dedi.

Ben 9 Temmuz'da yıllık iznimi kullanmak üzere Ankara'ya geleceğimi ve kendisini ziyaret edeceğimi söyledim.

Moskova'daki arkadaşım Halil Akıncı ile bir türlü temas kuramadım. Bunun üzerine bilgi verip talimatını almak üzere Büyükelçi Volkan Vural'ı aradım.

Volkan Bey beni tebrik etti. Halil'in birkaç gün içinde izne ayrılacağını, kendisinin de Ağustos ayında izin kullanacağını, bu arada Karadeniz Ekonomik İşbirliği toplantısında Moldova Dışişleri Bakanı'nı göreceğini, kendisinden bir iki bina göstermelerini isteyeceğini söyledi.

Ertesi gün Bonn'a Büyükelçi atanan Azerbaycan eski Dışişleri Bakanı Hüseynağa Sadıkov'u Köln tren istasyonunda karşıladım. Eşi Refika, kızı ve oğlu ile gelen Büyükelçi'yi Cercle Français'e yerleştirdim. Büyükelçimiz Onur Bey'in kendilerini akşam yemeğine beklediğini bildirdim. Kişinev'e atandığını öğrenen Büyükelçi Sadıkov, "Moldova Dışişleri Bakanı Mikhail Tui ile Paris'te tanışmış, birlikte konyak içmiştik. Selamlarımı söyleyin" dedi.

Nihayet Moskova'da Halil Akıncı ile görüşebildim.

"İyi karar vermişsin, Ağustos ayında biz hazırlık yaparız. Ben birisini Kişinev'e gönderir baktırırım. Bina hazır olmadan, personel tam kadro gitmeden iş yapmaya imkân yok. Tacikistan'a Büyükelçi atanan Orhan Erdivanlı'nın durumuna düşersin. Bir servis arabası muhakkak lazım. Maaş emsalin Moskova gibiyse, yeterli olur. Bunları Aydemir'e söyle, anlayışlıdır, sana yardımcı olur. Ben yıllık izne ayrılıyorum, Manisa'da olacağım, her zaman telefon edebilirsin", dedi ve telefonunu verdi.

Tatil dönemine gelmiştik. Kişinev hakkında kimsenin bir

– “Biz işçiler bekliyorduk, bir de baktık insanlar gelmişler” diyorlar. Bu da Almanların insan haklarına ne derece saygılı olduklarını gösteriyor.

– Alman yasaları dört nesil önce Alman olanı, Almanca konuşmasa bile otomatik vatandaşlığa alıyor. Burada doğmuş, Almanca bilen, yetmiş Türk’ü vatandaşlığa almak için koşullar, engeller koyuyor. Bunu kabul edemeyiz. Öte yandan biz kendi vatandaşımıza hakkı olduğu vatandaşlık imkânlarını sağlamayacak mıyız? Yasaları mantık çerçevesinde uygulamalıyız.

Başkonsoloslarımız ile toplantı akşam yemeğini yediğimiz Ren Nehri üzerindeki bot gezisinde de devam etti.

7 Temmuz günü Onur Bey ve Nedret Hanım, merkeze tayinleri çıkmış olan Essen Başkonsolosumuz Önder Alaybeyi’ne, Frankfurt Başkonsolosumuz Umur Apaydın’a ve bize rezidans-ta veda yemeği verdi. Eşyamızı Türkiye’ye gönderilmesi için nakliyeciyeye teslim ettik. Türkiye’ye dönmeden üç gün izin alıp çocukları Disneyland’e götürdük. Yıllık iznimi aldım. Ayşe’yi ve çocukları Ankara’ya götürüp yerleştirmek üzere 9 Temmuz günü Bonn’dan ayrıldık.

Ankara’da ilk işim Bakanlığa uğramak oldu. Aydemir Erman abi ile görüşemedim, yurt dışındaydı. Personel Dairesi’ndeki arkadaşlar, isim belirtmeden, bir meslek memuru ve bir idari memur atayacaklarını söylediler. Moldova’nın birinci bağımsızlık yıldönümü olan 27 Ağustos 1992 davetine benim katılmamı, böylece göreve başlamadan önce Kişinev’deki şartları görmüş olacağımı bildirdiler. Aydemir ağabeyin benimle gelemeyeceği anlaşıldı. Siyasi Daire’deki arkadaşlarla görüş-tüm; Moldova halkının çoğunluğunun Romanya ile birleşmek istemediğini, Ruslara da sempati beslemediklerini, “Türkler bizi 300 yıl yönetti, dilimize, dinimize, işimize karışmadılar, 70 yılda Ruslar bizi mahvetti, dilimizi değiştirdi, ekonomiyi mah-

DİZİN

A

Acet, Ahmet 168, 235, 260, 275
Akbel, Ömer 321, 323
Akıncı, Halil 19, 20
Akıncı, Uğurtaş 321
Akın, Kenan 236
Akkerman, İskender 74, 106
Aksel, Aynur 74, 106
Aksel, Rüstem 74, 106
Aksoy, Oktay 235, 269
Aktaş, Ahmet 140
Akyürek, Ahmet 235
Alant, Aksel 74, 106
Alaybeyi, Önder 22
Aliyev, Haydar 312
Alp, Adnan 37
Alpman, Ayşim 140, 143
Alptürk, Teoman 235
Andrey Yuvarlak 286
Andronati, Nikolai 140
Angeli, Tudor 39, 40, 89, 131, 139,
140, 141, 149, 180
Apaydın, Talip 288
Apaydın, Umur 22
Arabacı, Mihail 100, 137, 286
Aran, Bozkurt 5, 28, 31, 140, 146,
284
Arbak, Timuçin 17, 124
Argunşah, Mustafa 68, 75, 93, 100,
113

Arık, Umut 233, 235, 256, 309
Artvinli, İbrahim 87
Asena, Baran 235
Asker, Ali 311, 312
Aslan, Harun 28, 29, 38, 39, 40, 42,
138, 139, 140, 141, 320
Aşık, Melih 192
Aşırım, Ali Asker 311
Ataman, Muzaffer 235
Atilla Uzer 30, 32
Aydemir, Şevket Süreyya 62, 74
Ayhan, Süleyman 87
Ayoğlu, Dimitri 100, 137, 284, 285,
286

B

Babaeski, Şemsettin Han 312
Baboğlu, Nikolay 61, 73, 118, 295,
302
Balbay, Mustafa 236
BARAKÇI, Petri 224
Baraz, Erol 235
Baş, İoz 295
Başkal, Hilâl 322
Başkut, Yaman 30, 33
Bayar, Mehmet Ali 168
Bayraktar, Hüseyin 155
Bayraktar, İvan 286
Bensch, Meral 320, 325
Berk, Aykut 16

Berki, Ömer 319
 Beyoğlu, Ahmet 235
 Bıyıklı, Andrey 78
 Bildirici, Faruk 236
 Biricik, Erol 74, 106
 Birsell, İsmet 77, 133
 Bora, Mete 129, 130
 Botnaru, İon 36, 92, 140, 246, 255,
 269
 Bozbeyli 38
 Bozkır, Volkan 235, 237, 238, 259,
 322
 Brigidina, Marina 200
 Bucak, Orhan 74, 106
 Bulgar, S.S. 106, 113
 Buzacı, Peter 268
 Büyükerşen, Yılmaz 219

C - Ç
 Cantürk, Mehmet 41, 209
 Croitor (Kroytor), Dimitri 87, 99,
 141, 142, 145, 148
 Çağdaş, Atilla 150
 Çakır, Mihail 62, 64, 65, 69, 75, 77,
 79, 80, 105, 114, 115, 116,
 117, 118, 119, 120, 121, 122,
 123, 139, 165, 166, 190, 216,
 217, 249, 292, 332, 333
 Çakır, Nikolay 69, 75
 Çavuşoğlu, A. 235
 Çekirge, Fatih 236
 Çelebi, Müjdat 154
 Çelik, Necati 235
 Çetin, Hikmet 17, 213, 235, 238
 Çetin, Ruşen 235
 Çevik, İlnur 236
 Çınar, Mehmet 312
 Çiller, Tansu 175, 308, 313, 317, 319

Çimpoeş 83, 84
 Çotur, Volkan 124
 Çörtük, Kamuran 235

D
 Dağcı, Mustafa 235
 Daç, Aleksandr 220
 Danila, C. Aurelian 33
 Demçenko, Nikolay Andreeviç 119,
 120
 Demirel, Süleyman 12, 90, 128, 129,
 137, 158, 168, 170, 175, 178,
 183, 203, 204, 213, 219, 231,
 233, 245, 247, 275, 276, 277,
 287, 292, 293, 294, 298, 299,
 300, 302, 316, 323, 324, 330,
 331, 335, 336, 337, 342
 Deniz, Zühtü 140
 Dimçoğlu, Dmitriy 220
 Dimçoğlu, Yuriy 201
 Dimitriviç, Yesir Stepan 148
 Dimoğlu, Anatol 100
 Dimoğlu, Natali 137
 Dinçer, Ali 321
 Dirik, Erdoğan 235
 Dobrov, Leonid 40, 59, 298
 Dodon, İgor 155
 Doğan, Atilla 235
 Doğan, Aykon 308
 Doğan, Rıza 154
 Duloğlu, Ana 220
 Duloğlu, Födör 286
 Duşkova, Olga 200
 Dülger, Mehmet 129

E
 Edirneli, Metin 297
 Ekinci, Faruk 235
 Elçibey, Ebulfez 312

Enver Paşa 62, 74
 Erdem, Basri 134, 135, 136, 137,
 244, 245
 Erdem, Vahit 235, 238
 Erden, Kerim Aydın 232
 Erdivanlı, Orhan 20
 Erdoğan, Recep Tayyip 155
 Erikan, Ziya 232
 Erkin, Tuğrul 235
 Erman, Aydemir 19, 22
 Erol, Adnan 124, 212
 Erozan, Ahmet 23
 Ertuğruloğlu, Orhan 308, 311, 312
 Ersoy, Bülent 175, 176
 Esen, Turan 235

F

Fatih Sultan Mehmet 44, 45, 46, 68
 Fazlı, Peter 286, 287, 288
 Fırat, Efe 140
 Formuzal, Mihail 92, 298
 Franko, Gavril 90

G

Gagauz, Dmitri 200
 Gerçek, Haluk 235
 Giffels, J. 131
 Gorbaçov, Mihail 73
 Göğüş, Zeynep 191, 192
 Gökalp, Mustafa 130
 Göker, Metin 124, 210
 Gökyiğit, Nihat 235
 Gören, Ömer 174, 177
 Grebenşikov, Viktor 295
 Gülöksüz, Yiğit 323
 Güney, Bahayeddin 219
 Güngördü, Kemal 236
 Gürdal, İstemi 235

Gürkan, Ahmet 30
 Gyorgy, Mihail 55

H

Hablemitoğlu, Necip 297
 Halaç, Selçuk 235
 Hasanov, Reşit 312

I - İ

II. Beyazıt 68
 II. İzzettin Keykavus 64
 İkizli, Osman 74, 106
 İlkin, Baki 235
 İnceöz, Ahmet 87
 İncesu, Selçuk 124
 İnciler, Mehmet Nabi 175, 178

K

Kalçu, Georgi 295
 Kambur, Dimitri 295
 Kâmil, Tefvik 110
 Kantarcı, Cevher 236
 Kantarelli, Ali 105
 Kapan, İsmail 236
 Kapancı, Vladimir 89
 Kapsamun, Kostantin 90
 Kapsız, Deniz 74, 106
 Karacaoğlu, Sedat Hasan 155
 Karaçoban, Atanas 166, 167, 168,
 169, 170, 172, 173, 205, 284
 Karaçoban, Dimitri 6, 165
 Karadayı, İsmail Hakkı 324
 Karagiaur, Konstantin 295
 Karamanoğlu, Altan 124
 Karaosmanoğlu, Atilla 235
 Karapınarlı, Tudor 90
 Karel, Güngör 74, 106
 Kargalık, Mete 74, 106

Kasap, Ludmila Jovmir 36, 42, 193
 Kauçu, Georgi 90
 Kavarnalı, İvan Petroviç 5, 132
 Kavi, Hüsamettin 235
 Kaygı, Ali 106
 Keleş, Dimitri 142, 143, 145, 153
 Kendigelen, Mihail 54, 56, 78, 85,
 87, 89, 92, 96, 247, 268, 327,
 329, 334
 Kılıç, Hulusi 343
 Kısa, Dimitri 99, 148
 Kızıldeli, Balkan 321
 Kiku, İon 155
 Koç, Faik 235
 Kolcu, Gyorgy 56
 Kolsa, Mihail 97, 98
 Konstandoğlu, İvan 293
 Köksal, Güntekin 235
 Köksal, Rafet 299
 Kőr, İvan 90
 Köse, Mina 73, 98, 185
 Köstepen, Mehmet 235, 238
 Köşya, Saveliy 199
 Kucur, Şamil 205, 346
 Kulaksız, Olga 201
 Kunalp, Zeki 10, 104, 113
 Kuridimov, Stepan 220
 Kuroğlu, Stepan 73, 90, 200, 295
 Kuru, Alev Çakmakoglu 169, 171
 Kuru, Hüseyin 140

L

Lucinschi, Petru 92, 157, 232, 276
 Lukyanov, Nikolay 55

M

Mahramlı, Muhtar 87
 Marinov, Todor 90

Maruneviç, Mariya 78
 Matkaş, Nikolaye 150
 Meral, Bayram Ali 235
 Mimaroglu, Ayhan 211
 Moşhoi, Nicolae 23
 Mutaf, Emin 106
 Mutaf, Ergin 74, 106

N

Nasrattinoğlu, İrfan Ü. 219
 Nayır, Yaşar Nabi 107, 111, 112, 113,
 118, 122
 Nurkan, Nurettin 15

O - Ö

Oğuz, Murat 32
 Okandan, Tansu 124
 Okumuş, Nazif 236
 Okunskaya, Zinaida 293
 Okur, İsmet 235
 Ormancı, Georgi 220
 Öğüt, Ayşe 321
 Öndül, Savaş 309
 Önen, Ertuğrul 314, 315, 317
 Önen, Nejat 235
 Öymen, Altan 192
 Öymen, Nedret 192, 193, 194
 Öymen, Onur 15, 28, 32, 190, 192,
 304, 305, 307, 315, 317, 319,
 323
 Özal, Turgut 57, 93, 129, 233, 279
 Özdil, Yasin 154
 Özel, Sözer 235
 Özgültekin, Bünyamin 244
 Özgüven, Muharrem 236
 Özpay, Argun 124
 Özsoy, Sencar 16
 Öztürk, Selma 74, 106

P

Pançeva, Tamara 200
 Paşalı, Piotr 303
 Pekararu, İon 295
 Pekin, Ahmet 235
 Petroviç, Feodor 148
 Petroviç, İvan 132
 Pirinçioğlu, Fethi 323
 Plahotnyuk, Vladimir 156
 Popov, Mihai 236

R

Radev, B. 131
 Radova, Olga 75, 190, 191, 194, 208,
 290, 293, 294, 346
 Ragıp, M. 102, 103
 Ratkoğlu, Georgi 78
 Ryyikov, Vlademir 55

S - Ş

Sabancı, Sakıp 316, 317, 318, 319
 Sadıkov, Hüseyinağa 20
 Sağlam, Mehmet 235
 Sakallık, Selma 74, 106
 Sakallı, Yusuf 74, 106
 Sanberk, Özdem 127
 Sangheli, Andrei 91, 178
 Savastin, Dimitri 34, 286
 Sayıl, Neşe 244
 Scalni, Ludmila Emilian 125
 Semizoğlu, Selçuk 235
 Serebrian, Oleg 24
 Sertel, Kamran 235
 Seven, Mehmet 87
 Sezgin, İsmet 87, 99, 133, 233
 Sırf, Konstantin 78, 119, 185, 186,
 188, 190, 196, 199, 202, 204,
 208, 290, 291, 292, 293

Sinirlioğlu, Feridun 168
 Sirkeli, Afonasiy 286
 Skalnaya, Lüdmila 295
 Smirnov, İgor 55
 Snegur, Mircea 52, 54, 82, 86, 87, 90,
 140, 233, 248, 249
 Soysal, Oğan 77
 Stefan Çel Mare 46
 Stolyar, Zinoviy 200
 Suman, Kemal 176, 179
 Sümbeli, Georgi 90
 Şahinoğlu, Atalay 235
 Şahin, Sema 244
 Şener, Ali 235
 Şen, Turgay 154
 Şimşir, Bilal 76, 229

T

Talibov, Vasıf 312
 Tan, Refia 233
 Tanasoğlu, Dionis 74, 198, 199, 215,
 217, 253
 Tanın, Sarp 209
 Tan, Refia 233
 Tanrıkulu, Mete 235
 Tanrıöver, Hamdullah Suphi 10, 12,
 56, 62, 72, 100, 101, 104, 112,
 113, 118, 152, 290, 291
 Tanrıverdi, Mustafa 38, 41
 Tarancı, Meriç 188, 255
 Tarık Yalvaç 77
 Taşkesen, Reha 168
 Tavşancı, Konstantin 54, 55, 150,
 151, 346
 Terzi, Alona 328, 343, 344
 Tezok, Funda 131
 Topal, Stepan 74, 183, 292, 294, 299,
 326, 327, 328, 343

Tui, Mihail 20
Tuygan, Ali 308
Tuzcuoğlu, Halit 129
Tüfekçi, Feridun 155
Türker, Metin 309
Tüzün, Çiğdem 235

U - Ü

Umar, Süha 235
Unan, Bilgin 235, 238
Uraz, Abdullah 236
Ursu, Vasile 212
Usakova, Valentina 160
Uzun, Dimitri 143, 148
Uzun, Hayrettin 235
Uzun, Şemsettin 311
Üçer, Erol 235
Ülker, Ahmet Ferit 16
Ünsal, Eşref 140

V

Varlier, Oktay 235
Veren, Nurettin 236
VIII. Mihail Paleolog 67

Vlad, Galina 200
Vlah, İrina 343, 344
Vorobyova, Luba 100, 137, 208
Vural, Volkan 20, 23

Y

Yakovlev, Vasili 55
Yalancı, Petri 230
Yalçın, Çetin 235
Yalçın, Mete 235
Yamantürk, İdris 236
Yayla, Aziz 236
Yazov, Dimitri 54
Yeşilada, Can 310
Yinanç, Barçın 325
Yurday, Eftal 77
Yüce, Mehmet 301

Z

Zanet, Todor 34, 35, 41, 73, 78, 79,
97, 164, 166, 191, 217, 218,
219, 228, 333
Zavrisko, Pyotr 53